

Analyticko-didaktické praktikum

9

Teorie

Pedagogická komunikace

- specifická forma komunikace sociální
- má aspekty:
  - 1) **interakční** (vzájemné působení, ovlivňování);
  - 2) **komunikační** (sdělování významů);
  - 3) **percepční** (vnímání našich partnerů)
- je prostředkem výchovy a vzdělávání, slouží realizaci cílů

Pedagogická komunikace

- probíhá mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu (učitelé, žáci, rodiče)
- vztahuje se k určité pedagogické situaci
- bývá definována jako vzájemná **výměna informací** mezi účastníky výuky
- kromě informací sdělujeme **emoce, postoje** k tématu i osobám, ke kterým hovoříme

Pedagogická komunikace

- by měla být **účelná**,
- komunikovat bychom měli s **pozornými posluchači**,
- připustit **možnost nedorozumění** s žáky,
- by neměla postrádat **humor**,
- nesmí se stát nástrojem ponižování a zesměšňování žáků.

Pedagogická komunikace

Informace zprostředkovávané žákům při výuce mají zpravidla tři složky:

- **kognitivní složka** - ovlivňuje rozvoj poznávání osobnosti žáka;
- **afektivní složka** - ovlivňuje rozvoj motivů k učení, posiluje utváření postojů;
- **regulativní složka** - slouží realizaci vyučování.

Komunikační dovednost

Zásady:

- Přesně (co chci vyjádřit)
- Krátce (lze to zkrátit)
- Jasně (jakými slovy,)
- Barvitě (přírovnání, neotřele, působivě)

Komunikační dovednost

- efektivní komunikace se dá učit, cvičit, rozvíjet, zdokonalovat
- formy komunikace:
  1. **forma verbální,**
  2. **nonverbální (neverbální),**
  3. **komunikace činem.**

Komunikační dovednost

Sympatie a porozumění při komunikaci

- 55 % (vizuální prvky komunikace)
- 38 % (paralingvální prvky)
- 7 % (obsah)

Verbální komunikace

- **Dech** – učitel si musí osvojit tzv. dechovou ekonomii, tzn. hospodárné a vědomé řízení dýchání pro usnadnění mluvního výkonu.
- **Hlas** – každý hlas má určitou sílu, výšku a barvu. Učitel musí ovládat také ohebnost (dynamika, tón) a vytrvalost hlasu.

Verbální komunikace

Obsah verbální komunikace by měl být:

- věcný,
- přesný,
- srozumitelný a přiměřený pro určené skupiny žáků,
- stručný a jazykově správný.

Aha! Verbální komunikace

Naslouchání   Správně   Vážně?   Jasně!
Dobře!

Kladení otázek

- Otevřené otázky,
- Uzavřené otázky,
- Alternativní otázky,
- Kontrolní otázky,
- Rétorické otázky
- Motivační otázky

x Negativní otázky

Negativní otázky

Nechcete se podívat ...?

Nepomůžete mi ...?

Nonverbální komunikace

Je pohybovým chováním, snadněji se s ní sdělují emoce, vztahy k žákovi, třídě nebo k předmětu.

Druhy nonverbální komunikace:

- sdělování pohledy, výrazem obličeje
- sdělování pohyby (kinezika) a gesty
- sdělování fyzickými postoji (posturologie)
- sdělování dotyky
- sdělování vzájemným přiblížením či oddálením (proxemika)
- sdělování úpravou zevnějšku

Komunikace činem

- Jednání učitele a žáků vyjadřuje vzájemné postoje.
- Žáci vnímají učitelovu připravenost na hodinu, jeho příchody do třídy, hodnocení a přístup k žákům.
- Učitel každým činem dává najevo třídě či žákovi určitou míru uznání a úcty → sociální **evalvace** (zvyšování hodnoty) nebo naopak → sociální **devalvace**.

Komunikace činem

Faktory ovlivňující učitelovo chování k žákům:

- sociální role učitele,
- učitelova koncepce „dobrého žáka“,
- vlastnosti i vzhled žáka,
- komunikativnost žáka,
- třída, ve které ke komunikaci dochází.

Výchovný styl

Volba stylu závisí vždy na konkrétní třídě a situaci, úzce souvisí s autoritou učitele.

- **Autoritativní styl** – *učitel stanovuje normy a dohlíží na jejich dodržování.*
- **Demokratický styl** – *normy stanovuje učitel ve spolupráci se žáky, na dodržování norem dbá stále učitel.*
- **Liberální styl** – *normy stanovuje učitel po dohodě s žáky, na jejich dodržování už dbají sami žáci.*